

Arja Kostainen

"Att mötas vid läsning och skrivning & matematik"

23 november 2010

och

"Att organisera för läsning och skrivning och matematik"

24 november 2010

Vilka överenskommelser har uppdraget:

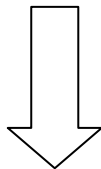
- Synen på kunskap
- Fostran

Utbildningsuppdrag

- [Lärare av i morgon](#)

Då

Kunskap i det gamla uppdraget var något som man tar in. Antingen så har man kunskap eller så har man det inte. Proven var utformade rätt/fel. Piagets trappa styrde. Onödigt att sätta saker i ett sammanhang, vad eleven tänker eller vilka erfarenheter eleven har. Kunskaper och fakta nöts in. Allt presenterades i faktaform först. Därefter färdighetsträna i en arbetsbok. Vad händer om man inte förstår och börjar färdighetsträna? Man lär sig att man är en som inte fattar → dåligt självförtroende.



Samhälle:

- Plikttroga, lydiga och arbetsamma medborgare, många val att ta ställning till, kritiskt granska, samarbetsförmåga, liv och lust...

Bildningsuppdrag

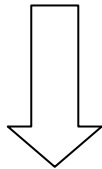
Kunskap:

- Förmågor och förhållningssätt
Börja med det konkreta och gå till det abstrakta. Från det kända till det kända. (Bernt Gustavsson)
- Uttryck för människans förhållande till världen
- Sätt att erfara världen
- Inte ett ämne
- Inte en serie intellektuella steg utan snarare att ”lära känna ett landskap”
- Sammanhang både kulturella och mentala
- Praxis

Förståelse → färdighet (nu känner eleven att hon kan eftersom hon har förförståelse)

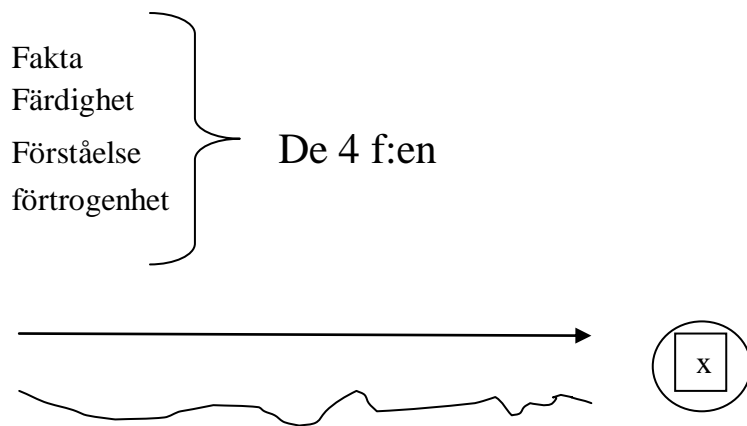
Förtrogenhet

Fakta



Samhälle:

- Leva med osäkerhet
- Fatta beslut med andra människor
- Orientera sig i ett samhälle utan självklarheter
- Världen ändrar sig allt snabbare



	Monologiskt organiserad undervisning	Dialogiskt organiserad undervisning
Paradigm	Lärarstyrt samtal	Diskussion
Kommunikationsmodell	Överföring av kunskap	Omvandling av förståelse
Epistemologi	Objektivism: kunskap är något givet	Dialogism: kunskap är något som skapas genom interaktion mellan olika röster
Källa för önskvärd kunskap	Lärare och lärobok som auktoriteter, exkluderar den lärande	Inkluderar den lärandes tolkningar och personliga erfarenheter

Lärande innebär att...

... det har skett en förskjutning från att i huvudsak uppfatta lärande som ett kognitivt fenomen till att se lärande som ett deltagande i en social praktik, dvs. kognitivt, socialt och sinnligt.
Från "Teaching to learning"

Vad är lärande?

(Hur kan man veta att elever har lärt sig någonting?)

- Att skapa mening
- Att se, uppfatta, erfara, förstå, relatera sig till något på ett nytt sätt
- Att omvärlden framstår på ett nytt sätt

- Förändringarna är kvalitativa

Lärandeteorier

Några huvuddrag av två teorier

Fenomenografi	Sociokulturellt perspektiv
Förförståelse, sätten att erfara som utgångspunkt	Människans sociala, historiska och kulturella omgivning som utgångspunkt.
Att erfara och skapa variation i undervisningen	Lärandet är situerat.
Att synliggöra och ta vara på variationen i uppfattningar – använda det som innehåll i undervisningen. → Elever som tänker. Ur urskillning kommer lärandet.	Språk och kommunikation som tankeverktyg. Förmåga att generalisera!
Skapa lärandemiljöer som möjliggör tillämpandet av ovanstående kriterier. Referensramarna vidgas. Bieffekter: barn blir inte så rädda, de vågar föreslå saker och rädslan för att ”tänka” försvinner. Träning på argumentation då de förklarar för varandrar.	Närmaste utvecklingszon
	Mästare/lärling, artefakter. Proximala utvecklingsutvecklingszonen.

Gemensamma drag

- Barnet/eleven ses som aktör
- Utgår från barnens/elevernas erfarenheter, tankar och handlingar
- Didaktiska konsekvenser för undervisning likartade
- Pedagogen lyssnar och skapar situationer
- Interaktion

Sex steg i litteraturreception

- Bli medveten om sin egen ”läsarstil”
- Stöd vid bedömning av elevers förmåga att förstå en text på djupare plan
 1. Läsaren fokuserar på handlingen och förstår texten på ett ytplan utan djupare reflektioner.
 2. Läsaren tar till sig texten med större inlevelse och kan empatiskt ta olika karaktärers perspektiv.
 3. Läsaren har en djupare förståelse av texten och kan koppla skeenden till egna självupplevda erfarenheter.
 4. Läsaren söker aktivt ledtrådar i texten, ställer frågor och söker svaren. För att skapa sammanhang och mening fyller läsaren ut textens hålrum med egna förställningar och hypoteser utifrån egna erfarenheter. Läsaren bejakar semantiska utmaningar d.v.s. öppnar sig för mer svårtolkade texter. Läser texten ”mellan raderna”.
 5. Läsaren kopplar texten till andra texter och associerar textens innebörd till andra kulturella upplevelser, funderar över författarens intentioner och drar paralleller till andra författare. Läsaren kan obehindrat skifta fokus mellan textens innehåll och form.
 6. Läsaren tolkar symboler och metaforer och lever sig in i handlingen och karaktärsbeskrivningarna på ett allt mer reflekterande sätt. Kan koppla texter metaforiskt och symboliskt såväl till närliggande som till ett mer universellt plan. Är medveten om textens respektive sin egen repertoar och funderar över textens djupare innebörder samt sin egen läsaridentitet. Läser texten ”utöver raderna”.

(Thomson, i Malmgren 1997: Svenskundervisning i grundskolan)

Främjande lärandemiljö

- Tar vara på erfarenhet och intresse
- Tar vara på elevernas nyfikenhet och informella kunskaper
- Uppgifterna är kontextberoende
- Karakteriseras av undersökande arbetssätt
- Ger tid för reflektion

- Är processinriktad
- Befrämjar kommunikation och interaktion
- Erbjuder variation
- Präglas av meningsfullhet
 - dess innehåll kan överföras till andra miljöer
 - använder sig av reflekterande samtal och flexibla lösningsstrategier
 - uppgifterna är intressanta och lustfyllda
 - ger möjlighet till samarbete och samverkan
 - gör eleverna delaktiga